

Nr 19.

Av herr **Johanson** i Norrköping och fru **Linderot**, om utredning angående statliga bidrag till veckohem för barn.

I en tid av brist på värdeskapande arbetskraft framstår tydligare än förut nödvändigheten av en väl utbyggd barnavård. Kvinnans ökade deltagande i produktionen och hemmamödrarnas behov att för vissa tider av dagarna befrias från barntillsynen ha ställt vår barnavård på ett prov, som den på många områden inte består. De olika formerna för kortare vård och tillsyn ha visat sig helt otillräckliga. Det finns vidare former av barnavård som samhället ägnat föga uppmärksamhet. Dit höra de s. k. veckohemmen där mödrar kunna lämna barnen ej blott för tillsyn under dagen utan även för natten. En orsak till att så litet intresse från samhällets sida visats veckohem torde vara att vissa barnpsykologer haft invändningar att göra mot denna form. De ha menat att barnen under för långa tider komme att vistas borta från sina föräldrar och hemmiljön.

Utan att utsätta denna uppfattning för kritik kan man dock påstå att de sociala och ekonomiska förhållandena f. n. äro sådana att veckohemmen ha en uppgift att fylla. Särskilt är detta fallet på de orter där industrien arbetar i skift med kvinnlig arbetskraft. I exempelvis Norrköping finnes ett verkligt behov av sådana veckohem som dock endast i ringa mån tillfredsställts i det att två industriföretag upprättat sådana för sina anställdas barn. Det finnes ju även yrken som betraktas som speciellt kvinnliga där arbetstiden förlägges in i sena timmar, exempelvis servitrisens.

Det är dock ej endast med tanke på mödrars arbetstid som veckohemmen ha sin uppgift. Många andra familjeproblem kunde därmed underlättas, såsom problem med barnen vid en moders sjukdom, tillfälliga bostads-svårigheter m. m. Det måste vara samhällets uppgift att ingripa och hjälpa mödrarna lösa dessa problem.

Såväl medicinalstyrelsen som socialstyrelsen är i princip mot veckohemmen men tvingas dock under rådande förhållanden acceptera formen, om än med vissa reservationer. I ett gemensamt uttalande skriver man till frågan i tidskriften »Råd och anvisningar i socialvårdsfrågor» nr 24 1945:

»Om man utgår ifrån det tillstånd, som för närvarande är rådande inom textilindustrin, är det otvivelaktigt, att skapandet av veckohem inneburit en förbättring för barnen. Då mödrarna sett sig nödsakade att taga skiftesarbete, ha de måst lämna barnen antingen helt utan tillsyn eller också hos anhöriga eller grannar, ofta under mycket otillfredsställande förhållanden».

Man fortsätter:

»Det är sålunda angeläget, att mödrar med minderåriga barn icke bli hänvisade till skiftesarbete. Så länge emellertid detta är fallet och det över huvud taget föreligger en framträdande brist på kvinnlig arbetskraft, torde man icke kunna komma ifrån att på sina håll veckohem inrättas, dels för att tillmötesgå arbetsmarknadens krav, dels med hänsyn till att barnen kanske eljest skulle ha det ännu sämre.»

För närvarande kan kommun, stiftelse, förening eller industriföretag som upprättar daghem och lekskolor erhålla statliga bidrag till driftkostnaderna. Bidrag kan även erhållas till byggnadskostnaderna genom allmänna arvsfonden. Denna hjälp har enligt myndigheterna »i betydlig grad stimulerat det kommunala intresset så att verksamheten för närvarande överallt genomgår en kraftig utveckling och kommunalisering blir alltmera allmän.» Det pågår för övrigt en utredning, 1946 års kommitté för den halvöppna barnavården, som säkerligen kommer att föreslå ett ökat statligt stöd i detta fall.

Dessa statliga stöd äro icke till finnandes vid upprättandet av veckohem. När dock veckohem äro av behovet påkallade vore det angeläget att staten även här bidrage med vissa kostnader för att underlätta iordningställandet och driften av veckohem.

Med hänvisning till vad ovan framförts få undertecknade hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om snabb utredning och förslag angående statliga bidrag till såväl byggnads- som driftkostnaderna av veckohem för barn.

Stockholm i januari 1948.

Harald Johanson.

Gerda Linderot.
